

Пилип Коновал - кавалер Хреста Вікторії.

Про військові здібності українців дивуватися ніби більше вже й нема чого. Але, все таки, далі дивують долі наших людей, котрі, потрапивши в армії чужих країн і здобувши там найвище признання, так і залишаються невідомими своїм землякам.

Одним з таких, одночасно відомих і забутих героїв, є капрал канадського 47 піхотного полку Пилип Коновал.

П.Коновал народився 15 вересня 1888 р. у подільському селі Кутківці. Відбувши примусову службу в російській армії, молодий вояка через злідні іде на заробітки. В 1913 р. він через Владивосток добирається до канадського Ванкуверу. Працює на різних роботах, помалу перебираючись на схід Канади. Коли в Оттаві, працюючи в лісництві, довідується про початок Першої світової війни, разом з іншими десятма тисячами українців, котрі зголосились до війська, вступає добровольцем до канадського (на той час, ще британської армії) Експедиційного корпусу, що направляється проти кайзерівських військ.

Воюючи в Європі вже в чині капрала, Пилип Коновал зі своїм відділом опиняється біля невеликого французького містечка Ланс. Добре укріплений противник затискає канадську

армію. Під сильним обстрілом ситуація на фронті стає для неї критичною. 21 серпня 1917 р. в бою під щільним ворожим вогнем у відділенні, де служив капрал Коновал, загинули всі старші офіцерські чини. Про атаку годі було і мріяти - через безперервний кулеметний вогонь не можна було піднести голови. Тоді, наказавши прикривати його, Пилип сам рушив на кулеметне гніздо. Він, передшовши лінію вогню, один вступив в бій з кулеметниками і переміг сам дев'ятьох осіб в рукопашному бою. Після цього, знову сам, він атакував друге гніздо, захоплюючи ще й трьох полонених. Знищивши два ворожих кулеметних гнізда і відкривши дорогу для наступу, подоляк, ще раз кинувся в атаку, але був полонений. Та якось відразу визволився від пут, забиваючи при цьому трьох своїх поневолювачів, він докінчив задуману справу і знову притарабанив назад кулемет. Закаратрупивши за всі три вилазки разом 19 ворожих вояків і знищивши три кулеметні гнізда, пробиваючи цим прогалину у ворожому фронті, Коновал різко змінив ситуацію на користь своєї армії, що незабаром привело її до наступу. Вже у своєму шанці, рапортуючи новопризначенному офіцерові про ситуацію, в його лиці влучила якась

Богдан Мадина (Канада).

заблукала куля. Від цього часу, довелось йому носити дві металеві відзнаки - орден і кулю, одну на грудях, а другу - в лицевій кістці.

Про подвиг Коновала почала писати преса. 15 жовтня 1917 р. перед Букінгемським палацом в Лондоні на великому військовому параді за свою мужність, проявлену на полі бою, король Георг V, потискуючи руку, нагородив його Хрестом Вікторії - найвищою нагородою Британської імперії.

Сама відзнака була заснована королевою Вікторією в 1856 р. як найвища нагорода за відвагу і хоробрість під час бойових дій у Британській імперії та країнах співдружності. Орден є одночасно найвищою військовою відзнакою Канади. Він відлітий з бронзи трофеїної московської гармати, яку захопили англійці в останньому бою під час Кримської війни в Севастополі. Кожен хрест є іменний, із зазначенням

На світлині: картина майора Ambrose Mc Evoy "Капрал П.Коновал", Канадський Військовий Музей, Оттава.

Кольорова вкладка:

1, 2, 3. На відкритті пам'ятника, 21 серпня 2000 р.

1. Представник Королівського Канадського ветеранського легіону відділення 360 п. Микола Кулик (у ветеранському однострої), п. Джин Вільямс (дружина військового аташе Канади в Україні) та викладач політекономіки Королівського Військового Коледжу (Кінгстон, Канада), автор серії матеріалів про П. Коновалу, проф. Любомир Луцюк.

2. М. Кулик та сержант Кріс Де'лорм (помічник військового аташе Канади в Україні).

3. Канадський клен в українській землі. Справа - п. Еміль Баран - радник уряду Канади в Україні.

4. П. Коновал.

5. Орден "Хрест Вікторії".

6. Медаль на честь 75-річчя Королівського Канадського Легіону - подарунок М. Кулика редакції журналу "Однострій".

7. Після прес-конференції, присвяченої відкриттю пам'ятника П. Коновалу (зліва на право): С. Музичук (гол. редактор журналу "Однострій"), М. Кулик (представник Канадського Королівського ветеранського легіону, адміністратор вид-ва "Літопис УПА", Канада), П. Кулик (автор пам'ятника П. Коновалу), проф. П. Потічний (відповідальний редактор вид-ва "Літопис УПА", Канада), І. Ліко (секретар вид-ва "Літопис УПА", США), В. Манзуренко (зам. гол. редактора журналу "Однострій") (фото А. Іщика та В. Гуменюка).

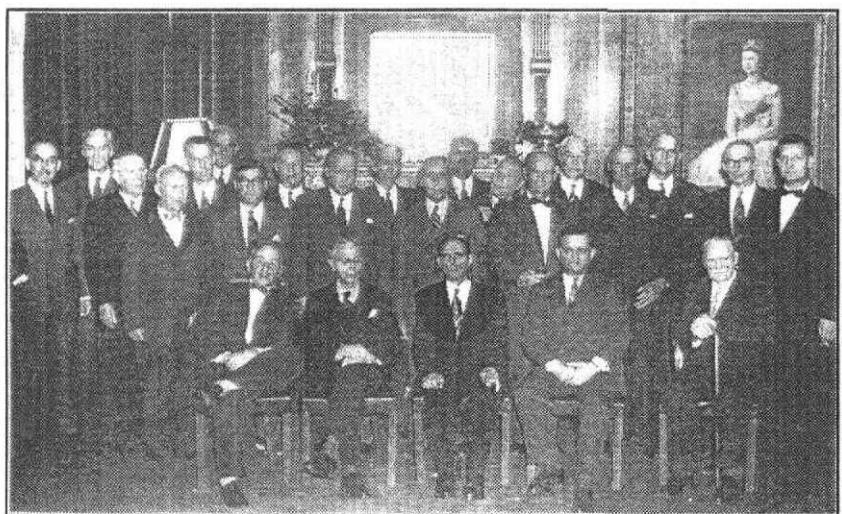

фото В.Гуменюк

На світлинах:

Деякі нагороди П. Коновал: Хрест Вікторії, Британська медаль війни 1914 - 1920 рр., Коронаційна медаль Георга VI, 1937 р., Коронаційна медаль Елизавети II, 1952 р. Коновал був нагороджений також Знаком відмінності Святого Георгія VI ст. під час служби в Російській армії.

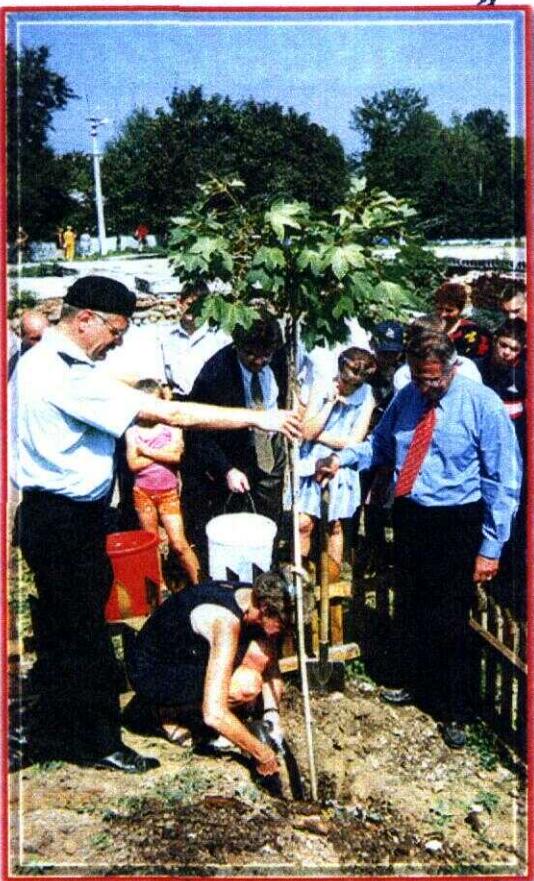
П. Коновал під час прийому, присвяченого 100-ї річниці заснування ордену, 1956 р.

Відкриття пам'ятника П. Коновалу в с. Кутківці Хмельницької області, 21 серпня 2000 р.

Відкриття пам'ятника, автором якого став львівський скульптор П. Кулик, відбулося 21.08.2000 р., в день, коли Коновал заслужив свою високу нагороду.

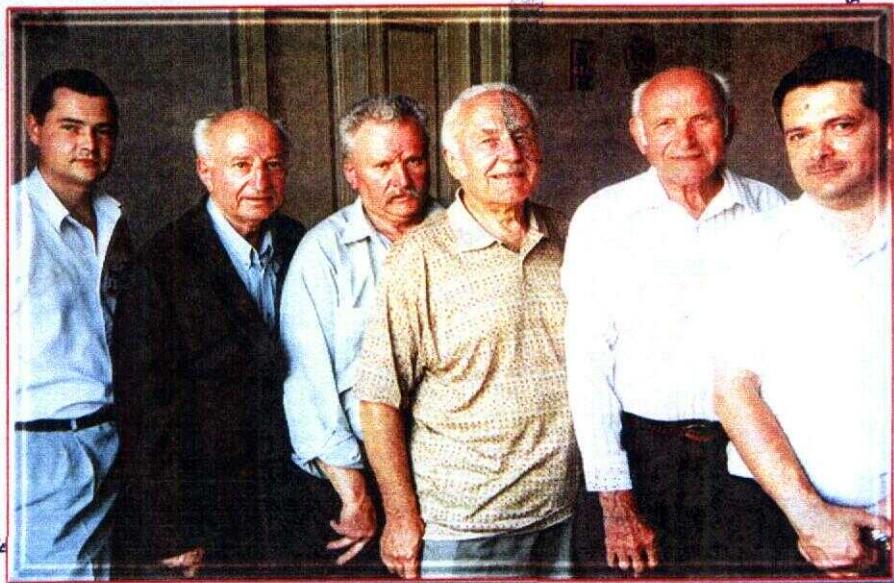
1
2
3

5

6

7